

RDEČI PRAPOR

GLASILO KOMUNISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Jugoslavija in Rumunija se pripravljajo proti sovjetski Rusiji.

Kakor se glasijo vesti z naše in bolgarske meje proti Rumuniji, je popolnoma gotovo, da se v Rumuniji vrši popolna mobilizacija. Nekateri bukaški listi ne prikrivajo, da bo za jeterske manevre poklicanih 500 tisoč vojakov in zatem, da bodo proglasili popolno mobilizacijo za skupni nastop proti sovjetski Rusiji.

To je plod tiste politike, ki jo vodi francoski imperijalizem v vzhodni Evropi; to je plod kontrarevolucionarne Francije, ki si je za najvišji cilj postavila uničenje ruske revolucije in revolucionarnega gibanja po celim svetu. To je rezultat tistih razgovorov, ki jih je imel maršal Joffre, v Bukareštu, v Aix-le Bain na Francoskem pa jih je nadaljeval romunski minister zunanjih zadev Take Jonesen. Kakor poroča »Matin«, so se pregovori med francoskim ministrskim predsednikom Millerandom in Take Jonescom končali s popolnim sporazumom in je Millerand obljubil Rumuniji, da ji bo Francija pomagala z vsem močmi. »Matin« je takoj na to skupno z drugim antantnim tiskom prinesel vest, da grupiranje Čehoslovaške, Jugoslavije, Poljske, Romunske in Grške ni več »domišljija, temveč resnica, ki se je pričela udeleževati.«

Istočasno prinaša »Times« izjavo Take Jonesca, da more mala antanta obstojati le v tesni zvezi s Parizom, Londonom in Rimom in da se bo z Hortyjevo Madžarsko nastopalo lojalno in če bi se Hortyju zahotelo pristopiti k mali antanti, da se mu bo branilo.

Pod blagoslovom Milleranda, nositelja reakcionarne in imperijalistične francoske politike, ki je tudi Poljsko pognala v vojno, se razširja čehoslovaška in jugoslovanska tkzv. »mala antanta« in v njen krog bi naj

pristopila Rumunija, Poljska in Grška. Politika Millerandova je politika proti sovjetski Rusiji in ker so navedeni politiki hlapci pariške vlade, je jasno, kam merijo vsi polgovori in dogovori med njimi. »Mala antanta« je popolna politična kolonija francoskega imperijalizma. Tudi reakcionarna Jugoslavija ni daleč od tega, da bo šla po stopinjah Rumunije, kar potrjuje Joffrejevo bivanje v Beogradu, in da se Jugoslavija pripravlja da javno in aktivno nastopi proti sovjetski Rusiji. Belgrajski »Progres« je prinesel pred nekaj dnevi odkritje o banketu, ki ga je priredil francofil Vesnić na čast francoskemu poslaniku Fontenarju. Na tej večerji se je razpravljalo, če bi mogla Jugoslavija dati 100.000 mož proti sovjetski Rusiji. Na banketu je bil tudi Korošec, na katerega je poslanik kot na najbojevitejšega polagal največ upanja. Da bi se o tej bojeviti »večerji« neizvedelo, je Vesnić prejšan dan razglasil, da je bolan. Minister Kukovec namesto, da bi javno izstopil in podal ostavko je obvestil zagrebško meščansko časopisje, da zabavljajo proti antanti in hvalijo boljše vike. Belgrajske »Radničke Novine« so prinesle v petek sledečo vest: »Včeraj 16. t. m. je bila daljša ministrska seja, na kateri se je razpravljala zahteva antante, da Jugoslavija mobilizira in pošlje 100.000 vojakov na pomoč Poljski proti bratskemu ruskemu narodu.« Istočasno so se pomnožili vpoklici na dvomesečno vežbanje tako, da je to pravzaprav mobilizacija prvega in drugega poziva. Črn oblak reakcije in militarizma visi nad srednjo in jugovzhodno Evropo, pripravljajo se nove nesreče, kjer naj bi se zopet prelivala že tako izčrpana proletarska kri, ki naj bi rešila kapital in kontrarevolucijo. Iz R. N.

Osvoboditev proletarskega razreda, je delo samih delavcev.

»Hočem videti na lastne oči, hočem slišati na lastna ušesa.« — E. Kristanov govor pri prihodu.

»Habemus papam!« »Imamo papeža!« je odmevalo med bankrotiranimi socialpatrijoti Slovenije ob prihodu E. Kristana iz Amerike. »Pozdravljen sohr. Kristan! Evo ti zavzojene stranke! Vodi jo!« Tako je zatrobil »Naprej« na veliko trobento. Slavnostni sprejemi, komers itd. so akompanirali malomeščanskemu licernemu sprejemu socialpatrijotov. Obdali so E. Kristana s svojimi ozkimi španskimi stenami in potemkinovimi vasmii, da bi njegove oči ne videle zakulisne njihove igre, da njegova ušesa ne bi slišala topot vstajajočih mas proletarijata — —.

Iz licemerstva pa je zvenel obupen strah in trepet: Kaj če bi se E. Kristan obrnil od nas? Kaj, če bi on pogledal za kulise? Kaj, če bi on uslišal pohod proletarskih zavednih mas? Ni jim bilo za njegovo osebo! Strah jih je bilo svojega bankrota. Skrbelo jih je, kaj bi se zgodilo s poldrugim milijonom, ki ga je ameriški proletarijat odtrgal od ust z željo, da podpre proletarski boj?

Mi pa smo mislili, da bo E. Kristan na lastne oči pogledal bankrotno politiko soc. demokratov. Da bo videl, kako so naše proletarske gospodarske organizacije postale odvisne od podjetniškega kapitala. Da bo videl, kako drže v rokah usodo »Nakupovalne združbe« kapitalisti, ki imajo do malega polovico deležev. Kako je potom državnih posojil konsumno društvo postalo odvisno od meščanske vlade. Da bo videl, kako so soc. demokrati vzeli nase odgovornost za vse zločine — gospodarske in politične — ki jih je storila nad delavnim ljudstvom demokratska-socialistična vlada. Da bo videl tesno politično gospodarsko zvezo, ki je obstojala in ki ob-

stoja med soc. dem. in demokratsko stranko, zastopnico bančnega kapitala. In da bo nazadnje uvidel, kako ga hočejo izrabiti banke-roti za marioneto, ki bo morala plesati, kakor bodo oni svirali.

Pričakovali smo, da bo on uvidel politično-gospodarski položaj Jugoslavije tak kakor je. Da bo videl, kako besna jugoslovanska buržoazija — podkupljena deloma od francoskega kapitala (radikali), deloma od anglo-amerikanskega (demokrati in republikanci) — v najtesnejši zvezi s črno reakcijo (klerikali) sistematično pripravlja svojo nebrzdano diktaturo in se v svojem stremljenju opira na pomoč in sodelovanje malomeščanskih strank od samostojne do soc. demokratske. Kako svetovna reakcija s pomočjo svojih zgoraj imenovanih hlapcev sistematično pripravlja in organizira rezervni tabor za boj proti ruski revoluciji, za boj proti delavsko-kmečki sovjetski republiki. Kako ta besna buržoazija vali sistematično breme petletnega mesarskega klanja na rame delavnega ljudstva, ki izumira d besedno od pomanjkanja, naraščajoče dragine, težkih davčnih bremen, militarizma, stanovanjske bede, brezposelnosti itd. Da bo videl, kako cela buržoazna in reakcionarna ujedinjena fronta vodi s pomočjo svojih hlapcev, imenovanih malomeščanskih strank, sistematični boj proti kompaktno organiziranemu proletarijatu, proti komunistični stranki.

In mi smo pričakovali, da bo E. Kristan šel med široke mase proletarijata in na lastna ušesa slišal njihovo sodbo, slišal njihove želje in potrebe. Da bo slišal na lastna ušesa, kako so bridke izkušnje zadnjih let probudile proletarijat Slovenije. Kako ta proletarijat ni več ono, kar je bil pred vojno — slepo orodje v rokah svojih voditeljev — kako je on postal masa, ki se zaveda, ki misli samostojno; kako je on prenehal biti mašina za glasovanje — roke gor — roke dol.

Vse to se ni zgodilo in moto, ki ga je izgovoril E. Kristan ob prihodu — je ostala

fraza, a E. Kristan je postal marioneta v rokah političnih bankroterjev. Mi smo pričakovali, da bo on imel vsaj toliko upliva na »social«-demokrate, da boj z njihove strani ne bo tako podlo demagoški, kakor je bil doslej. No, mi vidimo, da odkar je on v njihovi stranki, da se v tem pogledu ni ničesar spremenilo, kar nam najbolj dokazuje, da bo on samo igračka v rokah »social«-demokratskih magnatov.

Povsod na svetu so tri glavne struje med proletarijatom: »soc.«-demokratska oportunistična, komunistična in anarhistična. Proletarijat Slovenije je bil več ali manj parasit nemškega proletarijata in je bil od nekdanj vzgojen oportunistično. »Social«-demokrati igrajo na te oportunistične strune našega proletarijata. Če želi biti E. Kristan kapelnik takega orkestra, mu želimo uspeh.

Brez dvoma pa je, da je najboljši, najpožrtvovalnejši, najpogumnejši, najzavednejši in potemtakem tudi najrevolucionarnejši del proletarijata zbran v Komunistični Stranki, ki ima jasno začrtano pot brez omahovanja na levo in desno. Okolo tega zdravega jedra se

Čehoslovaška socialdem. za Komunistično Internacionalo.

Izvirno poročilo o kongresu v Pragi.

Od 400 priglasenih delegatov cele stranke je prišlo na kongres 318 ostali delegati so desničarsko orijentirani. Kongres je otvoril senator Hybeš iz Brna, ki je bil izvoljen za počastnega predsednika. Zastopnik nemške levice Kreibich in zastopnik karpatske Rusije so se izjavili za 3. Internacionalo. Soglasno je sprejeta resolucija, ki izraža simpatije sovjetski Rusiji in obsoja Horty-evo Madžarsko. Kongres enodušno pozdravlja ruski proletarijat za velikanske žrtve, ki jih prinaša za osvobodjenje potla-

čenih razredov celega sveta.

Dr. Šmeral je referiral o programu in taktiki stranke. Naglašal je, da je komunizem dosledno izvajanje marksizma. V parlamentu mora stranka tako dolgo voditi opozijo, dokler ne razbije meščanske večine. Da bi bila zveza med maso in izvrševalnim odborom večja, priporoča ustanovitev zaupniške zveze. Vsakega pol leta naj se vrši strankin kongres. Češka stranka naj bi bila kumulator, ki bi vodil indukcijski tok, iz Moskve v zapadno Evropo.

Proletarijat nemške nezavisne soc. dem. stranke za Komunistično Internacionale.

Berlin 28. IX. (izvirno.) Za pristop k 3. Internacionali pod pogoji, ki jih je stavil 2. svetovni Kongres Komunistične Internacionale so se odločili: Erfurt, Südhessen, konferenca načelnikov za prov. Schwaben in Neuberg; okrožni strankin svet zapadne Vestfalske in Lippe; Göslitz. Strankin zbor

Kam vodi ministerijalizem.

Že zadnjič smo poročali, da je postal bivši socialist Millerand predsednik francoske republike, ki je danes predbojevnica svetovne buržoazije proti proletarski Rusiji. Ko je socialist Millerand svojčas vstopil v vlado Waldeck-Rousseau, je bil to prvi primer ministerijalizma v Drugi Internacionali. Pričela se je velika debata. Predbojevnica proti ministerijalizmu je bila Roza Luxemburg. In zgodilo se je, kar je že takrat spoznala: Udeležba socialista na meščanski vladi ni pomenila povzdigo demokracije, marveč vzdrževanje in postritev meščanske reakcije.

Iz izjave, ki jo je podal Millerand ob nastopu predsedstva je razvidno, da hoče upostaviti prezidentsko diktaturo, ki se naslanja na kontrarevolucionarno provinco. Zato povdarja tudi brezpogojni obstoj Verzaillske pogodbe, ki naj odvzame vojna bremena majhnim posestnikom, kmetom in malomeščanom in ki odvarja pozitivno perspektivo uničenja sovjetske Rusije in zopetne upostavitve močne, reakcionarne, s Francijo združene Rusije, ki bo poplačala milijarde, ki jih je posodil francoski kmet carju. Naznanilo prezidentske diktature pomeni torej, da smatra francoska visoka financa potrebnim, da si ustvari široko malomeščansko bazo svojega kontrarevolucionarnega gospodstva proti de-

lavstvu, ki stopa vedno bolj na pot revolucije. Obenem tudi vidimo, da je social. i patrijotizem, ki zagovarja meščansko demokracijo, dospel do točke popolne uvrstitve v fronto kontrarevolucije.

Pot razvoja je v Franciji jasno začrtana; ona stremi za upostavitvijo diktature finančnega kapitala, naslanjajoč se na posedujoče malomeščanstvo in naperjeno proti mestnemu proletarijatu. Notranjepolitično pomeni ta diktatura davitev delavstva, odvalitev vojnih bremen na njihova ramena in končno tudi na ramena kmetov, če bi Nemci ne hoteli plačati in ruski delavci, zunanjepolitično pa pomeni nadaljevanje uničevalne vojne proti Sovjetski Rusiji in tlačenje Nemčije s pomočjo kontinentalne zveze.

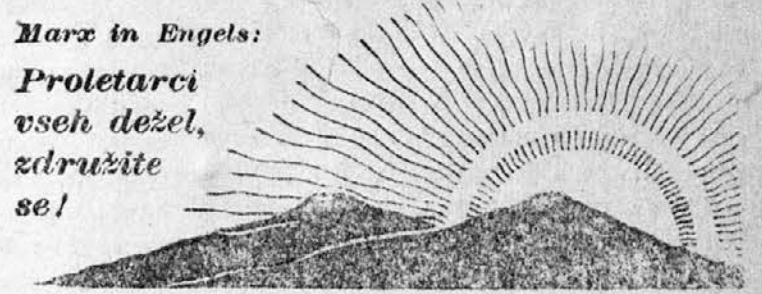
Za Nemčijo pomeni ta politika nadaljevanje in stopnjevanje naporov francoske buržoazije, da napravi iz Nemčije operacijsko bazo proti Rusiji, pomeni stopnjevanje njenih naporov, da odtrga s pomočjo južno nemške kontrarevolucije ruski revir in nemški jug od države in da ju potem uvrsti v verigo malih držav, ki bi segale do Krima in ki bi tvorile novo trdnjavo svetovne reakcije proti boljševiški severni Nemčiji, proti boljševiški Poljski in boljševiški Rusiji.

Ali ta politika Francije je zidana na pesek. Razbje se na objektivnem razvoju svetovne krize kapitalizma, ki onemogoča kapitalistično uspostavitve Nemčije in s tem tudi Francije,

Izhaja vsako sredo in soboto. — Uredništvo in uprava lista je v Ljubljani, Krekov trg št. 10. — »RDEČI PRAPOR« velja v Jugoslaviji mesečno 8 K; v zaslednem ozemlju (Primorju) četrtletno 9 lir, v Nemški Avstriji, Čehoslovaški, Madžarski in Nemčiji četrtletno 30 ggal. K; v Ameriki polletno 1 dolar. — Oglasi se računajo enostojno za milimeter po 1 K.

Marx in Engels:

Proletarci vseh dežel, združite se!

razbije pa se tudi na subjektivnih faktorjih ki jih je ustvaril ta razvoj: na revolucionarni sili ruske sovjetske republike, na razvoju nemške revolucije in na začetkih revolucionarne situacije v Franciji in v drugih kapitalistično razvitih deželah.

Sodrugii naročniki!

Danes so priložene poštne položnice. Vse one, katerim je potekla naročnina, ali kateri imajo za doplačati, ker so zaostali, prosimo, da nemudoma vpošljejo naročnino na Upravo »Rdečega Prapora«, Ljubljana, Krekov trg 10.

Levica poljske socialistične Stranke proti izdajalski politiki voditeljev P. S. S.

Varšava 27. IX. (izvirno.) Levica P. S. S. je izdala manifest proti social. patrijotičnim desničarskemu vodstvu, kjer med drugim navaja: P. S. S. (Daščinski, Pilsudski) podpirajo razpadajoči kapitalizem s svojo reformistično in kompromisno politiko, s sodelovanjem na vladi. Ona demoralizira člane stranke s pomočjo vladinih novcev... Mi protestiramo najenergičneje proti vojni na vzhodu, proti političnim preganjanjem in proti belemu teroru v Poljski...

»Times« o položaju na Poljskem.

London. Varšavski Korespondent »Times-a« opozarja na izvanredno kritično stanje v Poljski. Hrane za bodočo zimo nimajo in položaj je tem resnejši, ker je v industriji in trgovini največji kaos in poljsko ljudstvo je domoralizirno v največji meri. (Posledica bankrotne politike poljskih Kristanov. Op. ur.)

Mala Antanta. Mrzlično kujejo hlapci svetovnega imperijalizma — Vesnić, socialpatrijot Tusar, Take Jonescu, Daščinski in Venicelos — takozvano Malo Antanto, ki naj bi tvorila skupno s Horthyjevo Ogrsko železni obroč okolo sovjetske Ogrske.

Krvavi nemiri na Hrvaškem pred takozvanim »parlamentom«. Zastopniki meščanskih in polumeščanskih strank, demokrat in socialpatrijoti ter radikali, zvrčajo drug na drugega krivdo o krvavih nemirih na Hrvaškem. Hrvaški kmet, katerega današnji režim krvavo izkorišča, najbolje ve, da celo »narodno« predstavništvo nosi odgovornost za vse zločine, ki jih delajo kapitalisti nad-delavnim ljudstvom.

Mir med Poljsko in sovjetsko Rusijo. Po poročilih iz Rige so mirovna pogajanja še vedno na mrtvi točki. Poljski imperijalisti so zopet zahoteli Ukrajino. »Diplomati v Rigo — armade proti Varšavi«, je rekel Trocki.

Žetev v Nemčiji. Predsednik državne žitne centrale je podal zelo temno sliko o novi žetvi. Produkcija je nazadovala. Ploskev za krušno žito je nazadovala za 11%, proti lanskemu letu. Celotno žetev na krušnem žitu cenijo na 7 milijonov ton. Žetev vsled tega bistveno zaostaja za potrebami. Uvoziti bi bilo treba 2 milijona ton, da se krijejo potrebe, kar bi stalo 10 milijard mark.

Gospodarska kriza v Belgiji. V belgijski platneni industriji se položaj slabša od tedna do tedna. Nad 6000 delavcev dela v devetih največjih tvornicah tedensko samo po 30—40 ur. V celoti je brez dela 7000 delavcev, dočim je normalno zaposlenih komaj 5400 delavcev.

Nezaposlenost na Japonskem. Vsled svetovne vojne se je na Japonskem zelo razvila industrija. V poslednjem času pa je nastopila gospodarska kriza in ž njo nezaposlenost. Tako je ustavilo obrat v Osaki 700 tekstilnih obratov, vsled česar je 50.000 delavcev brez dela.

Sodrugii Volitve so pred vratmi! Naj ne bo občine, kjer se ne bi osnovala za volilni boj zaupništva. Dolžnost vseh organizacij je, da pripravijo vse za volilni boj v svoji najbližji okolici.

Dopisi.

Velenje. V nedeljo dne 26. IX. t. l. se je vršil precej dobro obiskan komunističen shod v Velenju. Z jasnimi besedami je pojasnil sodr. Makovec sedajni delavski položaj v celni Jugoslaviji in orisal zločinski kapitalizem ter njegovo krvoločno zatiranje delavstva; podal je tudi povprečne podatke iz masnih dobičkov, ki jih mora prigarati uboga, do kosti izmognena delavska raja. Ker smo pa videli, da so prišli tudi Čobalovi agenti na ta shod in tudi neki študent liberalne stranke, je podal predsednik na zahtevo znane agentu Krolfu besedo, da tudi on govori. Takoj v začetku govora je ta opozarjal delavstvo naj se ne cepi med seboj. Zato ker mi velenjski rudarji nismo za cepitev med seboj, ker smo vedno za ujedinjenje, ni treba da hodijo takšni Čobalovi agenti nam pesek v oči metati, ker dobro vemo, da suha veja nikoli več ne ozeleni. Nato je delavstvo enoglasno reklo »dol z njimi«. Takoj jo je popihalo iz dvorane celih 6 patrijotov, ker so sami pripoznali, da so izgubili zaupanje med velenjskimi rudarji. Shod se je v popolnem redu završil.

Več rudarjev.

Kropa. Dne 15. sept. je prinesel »Večerni list« par člankov iz Kroe, kdor jih je čital in prebaval ta ima dober želodec. Velika je bila žalost v dolini savski, ko je odhajal iz nje krščanski nadučitelj. (Švilgij bi ga Cankar okrstil). Ko pa se je žalovanje poleglo so začeli pobirati za darila, ko so jih poklonili odhajajočima. Bil je svetopisemski prizor, ko je dala vdova zadnje 3 krome in ji je gotovo štetu v večje zaslužnje nego g. župniku, ki je dal od svoje obilnosti 100 kron. Vsekakor bi pa bilo bolj pametno, ko bi se pobiralo da se nekoliko odpomore siromašnim delavcem, ki jih je zadnja epidemija vrgla v največjo bedo in siromaštvo. Nadalje pa previdno in potrpežljivo tožijo, da je vlada zakrivila, da se zadržana industrija nahaja v krizi, in da je polovica delavcev in delavk brez zaslužka. Tožajo se z slamičarstvom in klekanjem. Toda pametni ljudje že vedo, da iz te moke ne bo kruha. To se k večjemu izplača v krajih, kjer poleg tega vsaj polovico potrebščin pridelajo na polju. Pri nas se pa izvzemši vodo mora vse kupiti in še precej dražje nego kjerkoli. Ravno tak je bil začetek kroca v železnikih. Potrebna je tukaj nujna reorganizacija industrije. Toda zadruga je danes v rokah črne reakcije, koje si je polastila poton laži in prevar. Kakor volovska slina se jim je cedila v nepretrganih stavkih demokracija, nesebičnost nepristranost, izključitev vsake politike itd. Da se delavstvo potolaži, so ustanovili koncem leta 1918 društvo »Samopomoč« kamor naj bi se isto zatekalo v slučaju krivic ali zapostavljanj. Delavci! Znano vam je kdo je predsednik temu društvu, znano vam je tudi, da še ni bilo niti ene seje in da se odbor še nikdar ni sestel. To je bila torej samo prevara, da so mogli doseči svoj namen. Kdor ve, kaj je demokracija, kaj je nesebičnost, kaj je nepristranost, kaj je nepolitiko, ta ve, da so ti ljudje nevedni lažniki in prelamljavi lastnih besed. Zato proč z njimi! So še ljudje v zadrugi ki so sposobni izvesti reorganizacijo obrata, ki so pa danes brezpravi in z žalostjo gledajo, čemu so žrtvovali svojo eksistenco. Otrsite se nesposobnih elementov, dokler je še čas. Zahtevajte za prihodnji občni zbor volitev novega odbora ter obenem delavski zastop. Vrzite zastareli paragraf, ki določa dvotretninsko večino, za sklicanje občnega zbora. kajti to je potuha slaba izvoljenega. Zastopuje naj absolutna večina in to bo delavstvu na korist. Verujte tistim ki so z vami skupnih interesov, kdor pa zlorabi vaše zaupanje na škodo vaših interesov, ta pa ni vreden, da mu še dalje zaupate. Živela zadruga socializacija!

Guštanj. Dne 19. t. m. se je vršil takoj po zborovanju kovinarjev v gostilni pri »pošti« tudi ustanovni občni zbor krajevne politične organizacije Komunistične Stranke Jugoslavije. Na dnevnem redu je bilo poročilo o strankinem svetu dne 5. septembra v Ljubljani. Poročilo s. Kuharja so vzeli navzoči z odobravanjem na znanje. Nato se je izvolil sledeči odbor: Tresk Ivan, predsednik; Kralj, Hranec, blagajnik; Kuhar Lovro, tajnik; Maternig Anton, Smidhofer Alojz, Gradnik; Jančača Gradnik Matija odborniki. Sklenjeno se je, da se bo posebno pozornost začelo delovati med kmetijskim proletariatom po okoliščini, za katerega se danes ne briga nihče. Dalje se je naglašalo, da se naj osnove po dovršenem prebistvu tukaj strankino okrožno tajništvo za Koroško. Naša krajevna politična organizacija se je šele porodila, a ima že

odbor, medtem, ko social-demokratska že več let obstoji, a še nima nobenega odbora. Seve »sodrug« social-demokrati plavajo rajši skupaj z drugimi buržujskimi strankami v nacionalističnih vodah.

Iz Trbovelj. Na naslov stanovanjskega urada. Dne 20. t. m. je vrgel hišni posestnik Prevolnik družino iz stanovanja. Pohištvo je enostavno sam ven postavil, da stoji sedaj že dva dni na dežju. Uboga družina je na cesti; kuha pri drugih ljudeh, spi pa na nekem svinjaku pod streho. Posestniku pa je ostala soba prazna. — Neki drugi hišni posestnik je snel vrata in okna, da bi družino pregnal iz stanovanja. Stanovanjska komisija protežira take slučaje, ker je meščanska. Skrajni čas je, da se izvoli stanovanjska komisija iz delavcev v našem industrijskem kraju. Stanovanjski urad ima besedo!

Čobalovi agenti rovarijo med delavstvom. Pretečni teden je bila »diskuzija«, na kateri je novi tajnik Čobalov pripovedoval gorostasne laži in izmišljotine o srbskem proletariatu in o ruski revoluciji. Ponovil je je vse laži, ki jih trosijo carski agenti po Evropi. Naši sodrugi, ki so bili navzoči na »diskuziji«, so zavrnili dostojno agent-provokatorsko demagogijo. Vprašamo Čobalove agente, če oni v službi srbske buržoazije in carskih generalov tako sistematično rujejo proti srbskemu in ruskemu proletariatu. Rudarji pa naj vzamejo železno metlo in naj pometejo te provokatorje. K. I.

Letos bi se imela začeti meščanska šola. Ali besna buržoazija ne dopušča proletarce k izobrazbi. Naravnost nezaslišen je škandal, da kraj, ki šteje več kot 15.000 prebivalcev, nima srednjih šol. Klerikalcem se cedijo usta od sladkih besed za blagor ljudstva, a na delu njihov poverjenik za šole niti ne misli stvarno delati v prid ljudstva. I. K.

Elektrarna Fužine. Zelo slabo se godi sedaj delavcem na Fužinah, ker niso hoteli ugoditi protizakoniti zahtevi, k jo je direktor postavil, da bi se delalo 10 do 11 ur na dan. Delavci zahtevajo, da se takoj s 1. oktobrom vpelje 8-urni delavnik in da se pregledajo stanovanja, ker vemo, da ni nobenega hleva tako prijaznega, kot je naše stanovanje: Stara slama v raztrganih vrečah in vojaške postelje, za katere pa ne vemo, kako so prišle na Fužine. Tudi se pripeti, da delavec zamudi 5 minut, ker so nekateri oddaljeni 1 uro in še več. Zato pa mora eno uro pozneje stopiti na delo. Če se pa delavce zadržuje večkrat po 10 minut in še več, so pa gospodje zadovoljni. — Apeliramo na obrtno nadzorništvo, da napravi v elektrarni red, ker drugače si bomo red napravili sami delavci.

Prizadeti delavci.

Iz Trbovelj. Alarmantne vesti, katere povzročajo naši prezaslužni »konkurentje« socialni patrijotje radi nekega pisma od strani tajništva naše organizacije, so res nekaj čudnega. Da bojuje velezaslužna armada »general-Čobalova« z adnjo ofenzivo, to že danes vendar razume vsak otrok, toda da njegovi »unteroficirji«, kakor se sami nazivajo, na svojih »diskuzijah« na tako naiven, naravnost smešen način napadajo komunistično stranko kot pravi agenti srbske in slovenske buržoazije, je že malo preveč za ljudi, ki se imenujejo demokrati, socialisti itak niso nikoli bili.

Zadnje dni prežvekujejo že celih 8 dni neke govorice o nekem pismu, kakor stare babe, ki se zberejo na perišču. Mi priporočamo vladi, da predloži generalnemu sekretariatu Čobalovemu, ki itak nima kaj delati več v Trbovljah, da prevzame policijsko ekspozituro v Trbovljah ali pa celo v vesoljnem področju nekdanje Unije. Ker glavno lastnost imajo vsi ti Čobalovi sekretariati — ki je tako potrebna v policijski službi — da namreč znajo delati iz muhe konja. P. M.

Iz Zagorja ob Savi. V nedeljo 3. oktobra 1920 se vrši ustanovni občni zbor Zveze Rudarskih Delavcev iz Jugoslavije (podružnica Zagorje) v kino dvorani popoldan ob 4. uri (stari čas). Pristop imajo samo člani z legitimacijami, ki se izdajajo v tajništvu tudi pred občnim zborom.

Pripravljalni odbor.

Volitve so zdrmale odpadle suhe veje in minjale generale, da so zopet začeli lajati ro in buniste v »social-demokratskem« časopisu, ki daleko prekaša po gnusobni demagogiji klerikalno časopisje. Kakor da bi jih najela srbska buržoazija in ruski carski generali — ki so tudi ostali brez armad — se zaganjajo kot stekli psi v vse čiste in čiste proletarske organizacije. Želja po mandatu, po poverjenjskih mestih, po družinskih krogih itd. se je tako vročo strastjo po-

javila pri teh izkušanih demagogih, da v svoji slepi strasti menda ne vedo, kaj delajo. Lajajo, češ, da Savez ni pridobil še 100 % po-viškov. — Provokatorji! Kako dolgo bo trpel proletarijat naše gnusobno delo razdiranja, rovarjenja, lažnjivega obrekovanja?

»Neuspehi« komunistov ležijo v tem, da so spravili na delo vse one delavce, ki so bili odpušteni radi stavke. »Unija« tega ni mogla doseči. »Neuspeh« je, da so v Zagorju z energičnim delom preskrbeli 24 rodbinam stanovanja, tistim rodbinam, za katere »Unija« ni mogla preskrbeti stanovanj itd. Seveda »Unija« se za take »malenkosti« ni imela čas brigati. Socialni demokratje se nadalje jezijo, ker smo podaljšali mezdno pogodbo, katere bi 30. septembra zastarela. Vemo, da bi raje videli, da bi bila pogodba razveljavljena, ker bi imeli vzrok, da nas napadete.

In če še enkrat pojasnim, zakaj smo izstopili iz »Unije«, mislim, da ne bo več rudarja v Sloveniji, ki bi se dal zapeljati od socialnih demokratov, ki hočejo proletarijat odvrgniti od revolucionarnega pokreta in ga udnjati v službo bele garde v službi kontra-revolucije.

Načelnik »Unije« je bil vedno mnenja, da je on organizacija in da so člani samo sredstvo za pospeševanje in podpiranje njegove osebne politike. Nikdar nismo mogli zvedeti, kaj se sklepa na sejah, kaj na obravnavah; postavljeni smo bili vedno pred dejstvo, katerega nismo mogli več spremeniti. Tudi pri pogajanjih za ujedinjenje ni spre-menil svojega gledišča in delal ravno to, kar so člani obsojali in gazil in uničeval ono, kar so člani želeli. Pogazil je tudi statut in ni hotel na željo večine sklicati občnega zbora. Ni nam preostajalo drugega, kakor da smo so obrnili na srbske sodruge, ki so nam radevolje moralno in gmotno pomagali ustanoviti krajevne organizacije »Saveza rudarskih radnika v Jugoslaviji«. Srbski sodrugi so nas sprejeli brez »kas«, za katere se je »Unija« najbolj bala. In tako imamo danes na eni strani v »Savezu rudarskih radnika« organizirano maso rudarjev, a na drugi strani polne blagajne »Unije« brez članov.

Mednarodni politični pregled.

Revolucionarno gibanje v Španiji.

Moskva 17 IX. Golan španski delegat na kongresu III. Internacionalne pise med drugim sledeče: Proletarske mase Rusije obračajo premalo pozornosti Španiji, kakor bi bila potrebno z revolucionarnega stališča. Španija ni sodelovala v svetovni vojni ker ni hotela žrtvovati krvi svojih sinov za interese internacionalnih roparjev. Po ruski oktobrski revoluciji, ki je vsem svetu dokazala kaj da razmere storiti delavski razred, ki je potrgal svoje vege, se je odločil španski proletarijat, da nastopi revolucionarno pot in je tako napravil Španijo za oporo svetovne revolucije. Simpatija za sovjetsko Rusijo ne preneha in vsak govornik ki objasnava odločilo vlogo ruske proletarske revolucije je radostno pozdravljen od španskih delavcev. Za časa Denikinove ofenzive se je bojkot sijajno sprovel. Komunistična disciplina sindikatov in transportnih delavcev je vzorna. Municija se ne prevaža in prepušča. Demonstracije proti zločinskemu delovanju imperialistov entente postajajo vedno bolj pogoste. Liberalni republikanci so osvobodili med delavstvom. Vienne med kmeti postaja vedno ostrejša pod ahtevo takojšnjega oddaje sveta v posest delavnih kmetov. Stališče španskih delavcev proti sovjetski Rusiji je enoumno in jasno. Konfederacija dela, ki ima za sebo milijone proletarcev in španska socialistična stranka so se priklopile k 3. Internacionali. Imamo veliko upanja na revolucionarni duh španskega proletarijata in upamo, da bo socialna revolucija izbruhnila istočasno v Italiji in Španiji da tako pomaga tudi francoskemu proletarijatu, da se otrese jarma kapitala.

Državni proračun belega klerikalnega terora.

Budimpešta 19. IX. Budget ogrskega finančnega ministra Koránja vsebuje naslednje številke: Proti 10.500 milijonov dohodkov stoji 20.210 milijonov izdatkov, torej iznaša deficit okoli deset milijard. 20 milijard izdatkov v deželi z 8 milijonov prebivalci pomeni, da je vsak državljani obremenjen z povprečno 2500 in vsak družinski oče z c. 9.000 kron samo od državnih izdatkov. Zastopstvo so obdavčena z minimalno vsoto od nekaj 270 milijonov kron. Tem nasproti pa spadajo vsa državna bremena na svoj ogromni večini na mestni proletarijat. Obrestovanje državnih

posojil, posebno vojnih do'gov (tajna posojila), znaša 3464 milijonov. Samo ta troši 17% vseh državnih izdatkov. Gounmend in njegov dvor veljala nič manj ko 38 milijonov kron. Budget vojnega ministerstva obsega čez 4.567 milijonov, navzlic temu da se skriva precejšen del stroškov državne brambe pred drugim prekritim naslovi.

Angleški delavci v Dancigu se protivijo izkladati municijo.

London 16. sept. 1920. »Dail Telegraf« poroča da je angleška admiraliteta preklcala svojo 16. sept. izdano povelje za vpoklic vseh zaposlenecv severnomorskega brodogoja. Ta odredba je pomirila delavstvo. Brzoparnik »King Edward« se je v petek vrnil iz Danciga z 800 angleških delavcev, kateri so se branili nazkladati za Poljsko namerjeno municijo.

Sporazum v delavskem vprašanju v Italiji. Milan, 26. septembra. Danes je bil sprejet referendum o sporazumu, doseženem v Rimu glede vprašanja kovinskih delavcev s 127.904 glasovi proti 44.531 glasovom. 3600 oseb ni glasovalo.

Švicarski Socialisti za III. Internacionalo. Vodstveni odbor socialistične stranke Švice je enoglasno proti 1 glasu sklenil pozvati izvrševalni odbor, da napram svoječas-nemu sklepu izvede sedaj vstop v III. Internacionalo.

Amerika tiska — denar. Svetovna vojna je povzročila, da so si pomagale evropske države iz denarnih stisk na ta način, da so tiskale denar na potrepčljiv papir in ga metale na milijarde med ljudstvo. Ker pa daje papirnatemu denarju vrednost predvsem produkcija, ki pa je med vojno silno padla, je bila naravno posledica, da je pričela padati vrednost denarja in to zlasti po svetovni vojni. Najbolj zdrav denar je še imela Amerika, ki je med svetovno vojno postala upnik Evrope. O njej se je govorilo, da je edino ona zmožna pomagati zopet Evropi na noge. V zadnjem času pa je segla tudi Amerika po tisku, da si pomaga iz denarnih stisk. Dočim je lani imela v prometu samo 2½ milijardi bankovcev, jih ima letos že 3 milijarde 100 milijonov. Črv razpada kapitalističnega gospodarstva sega tudi že v Ameriki.

Strokovni pregled. Kongres ujedinjenja Kovinarjev.

Guštanj. Dne 19. sept. t. l. se je vršilo člansko zborovanje takojšnjih kovinarjev, na katerem se je razpravljalo o združenju kovinarskih organizacij Jugoslavije. S. Šalo mon je prebral predloge belgrajske centrale in protipredloge ljubljanskega osrednjega društva kovinarjev. Nato je zagovarjal stališče ljubljanskih tajnikov. princip federalizacije in nevtalitate strokovnih organizacij, skratka stališča soc. demokracije. Pri tem se seveda ni mogel vzdržati osebnosti in je lopnil tud po komunističnih voditeljih in povedal, da so to le študenti in profesorji, kar je bilo popolnoma nepotrebno in so navzoči kovinarji obsodili z nevoljo. S. Kuhar, ki je povzel besede, je zagovarjal način centralizma in zedinjenja delavstva proti skupni fronti kapitalizma. Danes vidimo združene vse delodajalce pri nas v ujedinjenih industrijskih zvezah, kjer sedijo poleg srbskih bankirjev nemški in madžarski grofje. Ako uvidi potrebo centralizma 7 milijonov nemških kovinarjev, bodo vendar lahko ujedinjeni tudi 10.000 kovinarjev v Jugoslaviji. Rekel je, da morajo biti naše strokovne organizacije borbeno jednote, ne pa kake bratovske skladnice, kakor postajajo. S. Abšner je nato predlagal, da naj naša kovinarska podružnica sploh ne pošlje delegate na kongres. Tega mnenja je bila večina tukajšnjih kovinarjev, ki žive še v omejenih nazorih lokalnega patrijotizma in pod vplivom plemenskega separatizma. To je odgoj plitve socialne demokracije. Izvajanja s. Kuharja pa je pripisati uspdh, da se je nazadnje vendarle določil delegat za kongres in sicer bo šel tja s. Pipan, ki je bil na predlog s. Kuharja izbran enoglasno.

Razno.

Vojaškim krogom. Pri jedinicah se odpustajo Makedonci, kateri dokažejo z dokumenti, da so služili 2 leti v Bolgarske vojski. Tudi mi Slovenci imamo za seboj že več kot dveletno službo in to 8 mesecev že v Jugoslaviji. Naj se blagovode gospoda enkrat jasno izrazijo, kaj mislijo z nami? Naše skromno mnenje je, da se mora tudi Slovence malo upoštevati in njihovo službo

istotako. Naj nam prizna vsaj 8 mesecev v Jugoslaviji, ker klicani smo bili postavnim potom. Ako pa tega nočejo, naj nas proglasijo za dobrovoljce, da se vemo potem ravnati pri razdelitvi zemlje dobrovoljcem.

Prizadeti slovenski vojak v Splitu in drugod.

Volilni red za Ustavotvorno skupščino. Priredil Dr. Stefan Sagadin 1920. Založila Tiskovna Zadruga v Ljubljani, 100 strani cena 16 K, po pošti 1 K 20 več. Pravkar je izšel volilni red za Ustavotvorno skupščino. Priredil go je Dr. Stefan Sagadin, načelnik v ministerstvu za konstituanto. Brošura ne obsega le volilnega zakona, marveč tudi razlaga o proučni volitvi, o volitvah s kroglicami ter navodila, kako je razumeti vse druge volilne prepise. Brošura je potrebna za vsakogar, ki se zanima za volitve, zlasti jo morajo imeti županstva in drugi uradi, ki se bodo bavili z volitvami. Volilni red se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani Sodna ul. 6.

Prejeli smo sledeči popravek: Na zadnjem izrednem občnem zboru Konsumnega društva je sodr. Perdan pomotoma zamenjal milionsko državno posojilo Konsumnemu društvu z vdeležbo Trboveljske družbe pri »Nakupovalni zadrugi«, kar pa ničesar ne spremeni na dejstvu, da je pri »Nakupovalni zadrugi« udeležen podjetniški kapital in pri konsumih državno posojilo ter so na ta način gospodarske organizacije padle v zavisnost od podjetniškega kapitala. Sodrug Klemenčič ni nikjer govoril neresnice, pač pa je bil sodrug Perdan pomotoma napačno informiran od drugih sodrugov, ki niso razlikovali »Nakupovalne zadruge« in konzuma. — Iz muhe delajo konja.

Izjednačenje tarifov. V ministarstvu saobračaja se dela na izjednačenju vseh tarif na vseh državnih železnicah kraljevine. Splošne odredbe in tarifne postavke bodo izjednačene tako, da stopijo v veljavo dne 1. januarja prihodnjega leta.

Rešite človeško resnico s tem, da rešite in odkrijete Rusko. Zavedajte se, da bodo prihodnja pokoljenja sodila poštenjake naše dobe po tem, so se li dvignili v tem odločilnem trenutku, da zakličejo: Ne!

Henry Barbusse.

Iz stranke.

Razvije zastave v Udmatu se ne bo vršilo to nedeljo, temveč je preloženo vsled nepričakovanih težkoč od strani policije.

Sodrug, sodružica!

Ali paziš, kdaj ti poteče naročnina? Če si z naročnino že na dolgu, ponovi jo in pošli poleg svoje še naročnino za enega novega naročnika, ako je mogoče.

Popravek. V šte. 33 smo pomotoma poročali iz Dola pri Ljubljani, da je bil navzoč gosp. župnik. Navzoč je bil le kaplan in neki lemenatar.

Zahvala.

Vsom sorodnim prijateljem in znancem, ki so v boleznii ali iz sprmcstvam na zadnji poti naše nad vse ljubljene in prerano izgubljene sopoge in imamee M. Čizman izkazali sočutje, se tem potom srčno zahvaljujem. Najtoplejšo zahvalo izrekam vsem darovalcem krasnih vencev in šopkov, ter pevskemu društvu »Svoboda« za gimljivo petje: kar bomo obdržali v trajnem spominu.

Rodbina Ivan Čizmanova.

Listnica uredništva.

Sodrug dopisniku iz Tržiča Jesenic itd. Stvar je malo zastarela in jo vsled pitčlega prostora ne moremo priobčiti.

Vsem sodrugom dopisnikom! Uredništvo »asipajo sodrugi iz vseh krajev z dopisi. Naj sodrugi oprostite, da se vsi dopisi ne priobčijo takoj ali pa zelo skrajšano. Pomislite, da je teh dopisov vsak dan za eno številko. Sodrugi dopisnike pa bi prosil naj redno dopisujejo, vendar pa kolikor mogote kratko, osebnih napadov naj se kolikor mogote izogibajo in naj obračajo pažnjo bolj na idejno stran celih zadev. Kakor hitro bomo začeli z dnevnikom, bomo uveli stalno rubriko za dopise iz delavskih vrst, da bi se na ta način sodrugi vezbali v pisavi.

Za tiskovni sklad so darovali:

Čekada Franc 288 K, Stolic Jožef 172 K, Bevk Srečko 50 K, Bros Andrej 10 K. Skupaj 520 kron. Sodrugi posnemajte!

Rudar

z nižjo rudarsko šolo in večletno prakso v kaolinu, soli, mavcu, lajencu ali podobnih rudah se sprejme takoj v službo. Ponudba pod: S. & Co., Ljubljana, poštni predal 155.

Prodaja ena žepna ura 8 dni dočeta — volnena moška suknja in damski klobuk. Vse po nizki ceni. Izve se pri vratarju »Hotel Tratinke«, Sv. Petra c. 23.

Nabirajte za volilni skind!